

ΚΑΛΛΟΣ ΚΑΙ ΗΣΥΧΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἡ ἐπιστροφή μου στὸ Ἅγιον Ὄρος ἦταν μιά μυσταγωγία. Ὁ ἥλιος ἔδυε. Ἡ θάλασσα ἦταν ἡσυχη. Πλέαμε μακριὰ ἀπὸ τὴ χερσόνησο πηγαίνοντας μέ ἓνα μικρὸ σκάφος ἀπὸ τὴν Οὐρανούπολη κατ' εὐθείαν στὴ Δάφνη. Ὁ Ἄθωνας φάνηκε σμάραγδος, ὄλος φῶς οὐράνιο. Ἡ χερσόνησος τοῦ Ὄρους μέσα στὸ ἴδιο θάμβος. Τὰ μοναστήρια ἀσπρίζαν κάπως στὴν ἀκροθαλασσιά. Δέν ἦταν θέαμα ἐξωτερικὸ πού εἶχαμε. Οὔτε κάλλος τῶν αἰσθήσεων. Δέν ἦταν ἀπλῶς ἡσυχη στιγμή.

Ὅλο τὸ Ὄρος, ἡ φύση, ὁ Ἄθως, τὰ μοναστήρια, τὰ δάση, τὰ βράχια, εἶχαν γεμίσει φῶς ἰλαρόν, εἶχαν ἐμποτισθῆ μέ κάλλος οὐράνιο. Τὸ Ὄρος φανερωνόταν ἀοράτως ὡς ὄντως Ἅγιο. Δέν φαινόταν ἡ προσωνυμία τῆς ἀγιότητος κάτι ἔξω ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ σύστασή του. Καί ἐνωθες πῶς ἂν κάποιος μποροῦσε νά τὸ διαλύσει, σάν ἓνα βῶλο γῆς, ἀπὸ τὴ διάλυση αὐτὴ θά ἔβγαινε φῶς ἀπλετο, εὐωδία ὅπως ἐκείνη πού ἐπλήρωσε τὰ σύμπαντα τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως.

Τὸ κάλλος τὸ φυσικὸν ὠραιότερον ἀνέδειξας ἐξαστράπτουσαν σάρκα θεότητος. Εὐλογοῦμεν, Παρθένε εὐλογημένη, τὸν τόκον σου (Παρακλητική, ἦχος γ', Κυριακή).

Ἡ ὕλη ἡ ἀγία, ἡ δοσμένη στὸν Θεό, εἶναι ἐμπλεως τῆς θείας χάριτος.

Οἱ ψυχές τῶν ἁγίων περιϋπτάνται ὀλοφώτεινες. Τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀναδίδουν ἀενάως τὴν ἴδια ἀκτιστὴ μαρμαρυγὴ· οἱ τάφοι τους διαχέουν τὴν ἄρρητη καὶ ἀκτιστὴ εὐωδία. Τὸ κάλλος τῆς κατανύξεως, ἡ εὐωδία ἡ οὐράνιος, γεμίζουν τὸν χῶρο.

Ὁ ὄσιος Δαμιανὸς τοῦ 13ου αἰῶνα ἐτάφη μερικὰ χιλιόμετρα πέρα ἀπὸ τὴν Μονὴ Ἐσφιγμένου καὶ ἡ εὐωδία τοῦ ἁγίου λειψάνου του, ἀπὸ τὸν τάφο μέσα, ἔφτανε μέχρι τὸ μοναστήρι τοῦ Ἐσφιγμένου:

Νά πεθάνης, νά ταφῆς, νά φύγης. Νά μὴν ἐνοχλῆς κανένα. Νά μὴ διακόπτῃς τὸν λόγον κανενός· νά μὴν τοῦ παίρνῃς τὴν ὅποιαδήποτε θέση. Καὶ ὁμως νά ἔχῃς ζήσει, νά ἔχῃς πεθάνει ἔτσι, ὥστε ἡ παρουσία σου, ὡς εὐωδία ἀπόντος, ἐξ ἀποστάσεως, διακριτικά, νά δίδῃ στὸν ἄλλο τὴ δυνατότητα νά ἀναπνεύσῃ ἄρωμα θεῖο. Νά τονωθῆ, νά ζήσει, νά τοῦ φύγῃ ἡ ναυτία, νά ἀγαπήσῃ τὴ ζωὴ, νά ἀποκτήσῃ αὐτοπεποίθησι, νά σταθῆ στὰ πόδια του, νά βγῆ ἀπὸ μέσα του αὐθόρμητα ἓνα: δόξα σοι, ὁ Θεός.

Μιά τέτοια δωρεὰ θεῖου κάλλους καὶ ἀγάπης διακριτικῆς σέ περιβάλλει ζώντας στὸ Ἅγιον Ὄρος. Νοιώθεις ὅτι ἄλλοι κεκοπιάκασι καὶ εἰς τὸν κόπον αὐτῶν ἡμεῖς εἰσεληλύθαμεν. Τὸ κάλλος τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἁγίων σέ καλεῖ, σέ σα-

γινεῦει καί σέ κρίνει.

Τό κάλλος τό ἀληθινό εἶναι ἐράσμιο· προχέει ἀγάπη. Καί μαθαίνει τόν ἄνθρωπο νά ἀγαπᾷ τήν καλωσύνη, τήν προσφορά, τή θυσία.

Ἡ παραμονή σου ὄλη καί ἡ συμμόρφωση στήν ἀγιορειτική ζωή ἀποδεικνύεται μύηση θεολογική. Τό ὄρος ὀλόκληρο μέ τήν ὑλική καί πνευματική του ὑπόσταση, σάν μήτρα θεουργική, σέ πλάθει, σέ κυφορεῖ γιά μιᾶ νέα ζωή.

Πιστεύεις στό γεγονός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου καί τῆς θεώσεως τοῦ προσλήμματος.

Πιστεύεις καί ζῆς ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη καί κάλλος ἀμήχανον. Ἡ ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης του εἶναι φανέρωση κάλλους. Καί τό κάλλος του εἶναι δωρεάν μετάδοση τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητός Του.

Ἔτσι γνωρίζεις τόν Θεό δημιουργό, ὡς εὐεργέτη καί καλλιτέχνη. Ὅλα ὅσα ἐποίησε εἶναι καλά λίαν. Ἡ δημιουργία ὀλόκληρη, τό σύμπαν, εἶναι κόσμος, κόσμημα, στολίδι θεϊκό. Καί τό ἴδιο τό θεῖον κάλλος φανερώνεται στό κάλλος τῶν κτισμάτων. *Τὰ φαινόμενα κάλλη τῆς ἀφανοῦς εὐπρεπείας ἀπεικονίσματα* λογίζονται (Ἁγ. Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης). Τό κάλλος δέν νοεῖται ὡς αἰσθητική κατηγορία, ἀλλά ὡς θεία χάρις καί ἐνέργεια, πού συγκροτεῖ καί συνέχει τόν κόσμο. Καί ἡ ἐσωτερική σχέση ἀνθρώπου καί κόσμου ὑπάρχει καί πιστοποιεῖται ἀπό τήν κοινή καταγωγή τοῦ θεοσδότου κάλλους, πού ρυθμίζει τήν ἁρμονία τοῦ κόσμου καί τήν πνευματική εἰρήνη τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ ἀνθρώπου.

Μέ τήν ἁμαρτία ὅμως, μέ τήν παρά φύσιν κίνηση τῆς φιλαυτίας τῶν πρωτοπλάστων, ἁμαυρώθηκε τό κάλλος τῆς θείας εἰκόνος στόν ἄνθρωπο. Ἐταράχθη ἡ ἐσωτερική γαλήνη. Κατελύθη ἡ ἁρμονία. Ἄρχισε ὁ ἄνθρωπος νά φοβᾶται καί νά ζηλεύει. Γιατί τό κάλλος πού ἔχασε, ὡς θεία χάρις καί ἐνέργεια, τοῦ χάριζε πληρότητα ζωῆς, ἡρεμία καί ἁρμονική σχέση μέ τόν Θεό, τόν ἑαυτό του καί τήν κτίση ὀλόκληρη. Ὅλη ἡ ζωή ἦταν ἀνάκουστη καί πολύφωνη ἁρμονία ἀναπεμπόμενη ἀπό τούς λόγους τῶν κτισμάτων.

Φυλακισμένος τώρα, μετά τήν πτώση, μέσα στόν κλειστό καί κτιστό χῶρο καί χρό-νο, ὑπέφερε, στερημένος ἀπό τή δυνατότητα νά γίνη κοινωνός τῆς ἀχρόνου καί ἀκτί-στου ὠραιότητος, γιά τήν ὁποία ἐπλάσθη.

Ὅτε ἦλθεν ὅμως τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεός τόν Υἱόν αὐτοῦ.

Καί ὅταν ἔφθασε, ὅταν ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, προχώρησε ὁ Κύριος πρὸς τό πάθος Του. Καί ἦταν ἡ ὥρα ἐκείνη τραγική, ὥρα κρίσεως. *Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου.* Γιατί ἦταν μεγάλη ἡ παραμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ἁμαρτία καί ἀθεράπευτο τό καρκί-νωμα τῆς ἀσχημίας μας. Ἦταν ἐπώδυνη ἡ ἐπέμβαση, ὀλοκληρωτική ἡ ἀνάπλαση πού ἔπρεπε νά πραγματοποιηθῇ.

Καί ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα, ἄρχισε ὁ Κύριος νά ἀδημονῇ καί νά παρακαλῇ: *Πά-τερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης...* Ἀλλά διὰ τοῦτο ἦλθεν εἰς τὴν ὥραν ταύτην... *Πά-τερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.* Καί ἡ κατάληξις ἦταν: *Γενηθήτω τὸ θέλημά σου.*

Ἔτσι προχωρεῖ ἡρεμία πρὸς τό πάθος. Καί αὐτός, πού ἦταν ὁ ὠραῖος κάλλει παρά τούς υἱούς τῶν ἀνθρώπων, δέν εἶχεν εἶδος οὐδέ κάλλος, διότι ἔφερε τὰς ἁμαρτίας μας καί σήκωσε τήν ἀσχημία μας. Ἀλλά μετά τόν σταυρό καί τόν θάνατο *Ὁραῖος ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε.* Καί μᾶς χάρισε τή δυνατότητα νά ἐπανακτήσωμε τό πρωτόκτιστον

κάλλος και νά ζήσωμε στην ἀρχαία μακαριότητα.

Ὁ Κύριος, ὁ ὑπερκάλλως πληρώσας πᾶσαν τήν οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας μας, δέν ἐπέχρωσε ἐξωτερικά οὔτε ἐξωράϊσε μέ ἐπιφανειακή εὐμορφία τή φύση καί τή ζωή μας, ἀλλά ἀνεμόρφωσε ὅλη τήν ἀνθρώπινη ὑπόστασή μας μέ τή σάρκωση, τό πάθος καί τήν Ἀνάστασή του. *Ὁ ἀπερίγραπτος Λόγος τοῦ Θεοῦ δια σου, Θεοτόκε, περιεγράφη σαρκούμενος καί τήν ρυπωθεῖσαν εἰκόνα εἰς τό ἀρχαῖον ἀναμορφώσας τῷ θεῷ κάλλει συγκατέμειξεν. Ἄλλ' ὁμολογοῦντες τήν σωτηρίαν, ἔργω καί λόγῳ ταύτην ἀνιστοροῦμεν* (Κοντάκιον Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας).

Ἡ σωτηρία μας νοεῖται καί βιοῦται, μέσα στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὡς ἀπαλλαγὴ ἀπό τόν ρυτίο καί τήν ἀσχημία τῆς ἁμαρτίας καί ὡς συγκατάμιξις μέ τό θεῖον καί αἰῖδιον κάλλος.

Τώρα ὁ σκοπός τῆς ἐν χρόνῳ ζωῆς μας εἶναι ἓνας, νά φθάσωμε στην ὥρα τῆ δικῆς μας. Καί ἂν ἀξιωθοῦμε συνειδητά, μετά ἀπό ἀγῶνα καί ἀγωνία Γεθσημανῆς προσωπικῆς, νά καταλήξωμε νά ποῦμε: *μη τό ἐμόν, ἀλλά τό σόν γινέσθω θέλημα*, Θεέ μου, (Λουκ. 22,42) τότε ὅλα γίνονται ὠραῖα. Τότε ἀπό τή φυλακή τοῦ σχετικοῦ καί χρονικοῦ, πού μαραίνεται καί φεύγει, διά τῆς ὥρας τῆς κρίσεως, πού μᾶς διαλύει καί μᾶς ἀνασταίνει, προχωροῦμε στην ὠραιότητα τήν μένουσα —τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνεκφράστου κάλλους— καί στην ὠριμότητα τῆς ήσυχίας.

Ἐάν ἡ ὥρα αὐτῆ τῆς κρίσεως διαρκέση μιὰ στιγμή, σάν τοῦ ληστοῦ τῆ μετάνοια, ἢ μιὰ ὀλόκληρη ζωή, σάν τῶν ἀσκητῶν τήν πολιτεία, δέν ἔχει σημασία. Σημασία ἔχει ὅτι μπορεῖ νά σωθῆ ὁ ἄνθρωπος, νά γίνῃ κοινωνός τοῦ θεῖου κάλλους διά τῆς κοινωνίας τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου, διά τῆς ζωηφόρου νεκρώσεως.

Ἡ ζωή τοῦ μοναχοῦ εἶναι ὠραία, γιατί ἔχει σχέση μέ τήν ὥρα ἐκείνη τῆ φρικτῆ τῆς κρίσεως καί τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἡ ζωή τοῦ μοναχοῦ εἶναι ζωή μετανοίας, γι' αὐτό ἐν τέλει καί μεταμορφώσεως. Εἶναι ζωή ἀσκήσεως, κόπου, πόνου, ὑπομονῆς καί δακρύων. Γι' αὐτό στεφανωμένη μέ θεία παράκληση μυστική καί κάλλος αὐθορμητισμοῦ, ἀλήθειας καί ήσυχίας. Εἶναι ζωή φιλοκαλίας.

Ὁ μοναχός φιλοκαλεῖ ἀσκούμενος. Εἶναι καλλιτέχνης. Καί δέν παλεύει ἀπλῶς μέ χρώματα, ἤχους ἢ λέξεις, ἀλλά παλεύει μέ τόν ἑαυτό του ὀλόκληρο. Πλάθει τό εἶναι του. Ζητᾶ νά δοθῆ ὀλοκληρωτικά στόν Θεό, γιά νά τόν πλάθῃ Αὐτός. Νά πῆ συνειδητά: *μη τό ἐμόν, ἀλλά τό σόν γινέσθω θέλημα*. Ὅταν αὐτό ἐπιτύχη, τότε ὅλα τοῦ δίδονται ἐκείνη τήν ὥρα, χωρίς νά τό περιμένη.

Ὅλη ἡ ζωή του σφραγίζεται ἀπό ἐκείνη τῆ σταυροαναστάσιμη ὥρα. Ὅλη ἡ ζωή του γίνεται ἐκείνη ἡ ὥρα τῆς κρίσεως, ἀπ' ὅπου πηγάζει ἡ ὠραιότης τῆς δωρεάν σωτηρίας καί ἡ ὠριμότης τῆς αἰεζώου ήσυχίας. Τότε μιλά, γράφει, κτίζει ἢ ήσυχάζει μέ μιὰ ἄλλη ἀνεση, μέ μιὰ ἄλλη ἐνίσχυση. Γιατί ἄλλος ἐνεργεῖ —μιλά, γράφει, κτίζει ἢ ήσυχάζει— ἀντί αὐτοῦ.

Κάθε ὥρα εἶναι θυσία, προσφορά δικῆ του, γι' αὐτό καί ἀνάδυση ἀμηχάνου κάλλους. Κάθε δοκιμασία του εἶναι εὐλογία, γι' αὐτό μένει ήσυχος καί εὐγνώμων. Γίνεται ὄλος πηγή, γίνεται ὄλος πηγή ἀγαλλιάσεως. Ζῆ τήν μεγάλη Παρασκευή καί τήν Ἀνάσταση τήν ἴδια ὥρα. Καθ' ἐκάστην ἀποθνήσκει καί καθ' ἐκάστην ἀνίσταται. Νοιώθει ὅτι ζωή δέν εἶναι ὁ βίος, ἀλλά ἡ ἀνάδυση ἐκ τοῦ τάφου, ἡ νίκη τοῦ θανάτου, κάθε ὥρα.

Τό πᾶν εἶναι θεία δωρεά, φανέρωση θαυμαστή. Κατά τό λόγιον τοῦ Κυρίου: *μη μερομνήσθε πῶς ἢ τί λαλήσετε· δοθήσεται γάρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ* (Ματθ. 10,19). Ὅλα τοῦ χαρίζονται ζωντανά ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, πού εἶναι ἀτελεύτητη.

Ὁ πραγματικός, ὁ γνήσιος μοναχός, ὁ αὐθεντικός Ἁγιορείτης, ἐπειδή εἶναι ἀληθινός, δέν παριστάνει κάτι, ἀλλά ἀνεπιτήδευτα κινούμενος, συμπεριφερόμενος, ἀκτινοβολεῖ ἀπ' ὄλη του τήν ὑπαρξη τό ἔσωθεν κάλλος· ἢ, καλύτερα νά ποῦμε, διά τῶν δοκιμασιῶν καί τῆς ὑπομονῆς του φανερόνεται ἡ θεία καλλονή. Περοῦν τά νειάτα. Γερνά. Ἄλλά ξανανιώνει ἔσωθεν. Γίνεται καλός γέρος, ἥσυχος γέρος, καλόγερος.

Ἐπάρχει μιά ἀνάπαυση, ἕνα φῶς, πού δέν εἶναι τό κτιστό φῶς. Μιά νεότης, πού εἶναι αἰωνιότης. Ἐνα χιοῦμορ, πού ἀνθίζει πάνω στό σκληρό κλαδί τῆς ἀσκήσεως. Μιά ζωή, πού ἐκ τοῦ τάφου ἀναθρόσκει.

Ὁ Ἁγιορείτης, ὁ ἀπελεύθερος, σάν παιδί ἀνέμελο, παίζει τό πρωῖνό τῆς Ἀναστάσεως στήν ἀμμουδιά τῆς θαλάσσης, ὅπου κυκλοφορεῖ ὁ Ἀναστημένος Χριστός. Εἶναι ἥσυχος, γιατί ὁ Κύριος ἐνέκρωσε τόν Ἄδη τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος.

Θυμᾶμαι τήν κοίμηση τοῦ π. Ἡσυχίου πρῖν ἕξι χρόνια. Τόν εἶδα νά πεθαίνει, πρῖν πεθάνη. Νά λιώνη ἀπό καρκίνο. Νά μένη σκέτο κόκκαλο. Νά μήν ἔχη παράπονο γι' αὐτό, οὔτε γιά τίποτε ἄλλο στή ζωή του. Νά τά βλέπη ὄλα ἤρεμα. Νά κάνη χιοῦμορ. Νά πλησιάξῃ ὁ θάνατος. Νά τόν ὑποδέχεται μέ χαρά. Νά γελά. Νά εὐχαριστῇ ὄλους γιά τίς ἐξυπηρετήσεις. Νά παρακαλῇ μιά στιγμή νά σταματήσουν, νά λείψουν οἱ φροντίδες μας, δέν χρειαζόταν πιά. Ἦλθαν ἄλλοι νά τόν πάρουν. Ἦταν στό δωμάτιο. Ἐλαμπε τό πρόσωπό του. Μιλοῦσε ἐν σιγῇ. Ἀρχισε τή γλώσσα, τήν πολιτεία τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἐμεῖς θέλαμε κάτι νά μᾶς πῆ. Ἐκεῖνος ἔλεγε μέ τή στάση του:

Ἀφῆστε με. Σᾶς εὐχαριστῶ γιά ὅ,τι μοῦ προσφέρατε. Δέν θέλω ἄλλο. Εἶμαι μαζί σας ἄλλως. Μή μοῦ μιλάτε περισσότερο. Ἡ ὥρα ἤγγικε. Ὁ οἰκοδεσπότης ἔφθασε. Ἡ ζωή ἄρχισε. Ἡ ζωή, πού ὑπάρχει ἐν σπέρματι μέσα στόν πρόσκαιρο βίο, τώρα βλαστάνει σέ φῶς ἀκτιστο.

Πᾶν τό ἔχον ταπεινώσιν εὐπρεπές πέφυκεν (Ἀββᾶ Ἰσαάκ ὁ Σῦρος).

Ὁ π. Ἡσύχιος ἔφυγε μένοντας. Πέθανε, χάθηκε, ἐξαφανίστηκε μέσα στή ζωή τήν ἄλλη, τήν ἀληθινή, τήν πλησιονή τῆς δόξης, πού μᾶς ἐνώνει ὄλους. Γέμισε ὁ τόπος φῶς ὁόρατο. Πλημμύρισε ὁ χώρος εὐωδία ἄρρητη. Ἡ καρδιά, ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου γύρω, τό ἐνοιωθε.

Ὁ π. Ἡσύχιος δέν μποροῦσε νά ψευτίσῃ, νά προδώσῃ τήν Ἀλήθεια, γιατί δέν εἶχε καμμιά ἰδέα γιά τόν ἑαυτό του. Καί μᾶς τά εἶπε ὄλα ξεκάθαρα μέ τή λάλο σιγή καί τήν πλήθουσα εὐφροσύνη τοῦ προσώπου του.

Τώρα πού ἔφυγε ἐξηγεῖται ἡ σιωπή του, εἶναι αἰσθητή ἡ χάρη καί μαρτυρία του. Μᾶς μιλά συνέχεια. Δέν ἐτοιμάσθηκε γι' αὐτό. Στή δύσκολη στιγμή εἶναι ἄλλος πού μίλησε, κατά τήν ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου. Μᾶς πλήρωσε ὄλους μέ τή χαρά τοῦ προσώπου του καί τό κάλλος τοῦ δύοντος καί βασιλεύοντος ἡλίου, πού τοῦ χάρισε ἡ Παναγία.

Εἶχε ἕνα χαμόγελο ὀλοκάθαρο, πού ἔλαμπε πιά πολύ, ὅσο πλησίαζε τό τέλος. Ἐκανε μιά ἐκφραστική κίνηση στά φρύδια καί τά μάτια του, πού θά ἦταν αὐτό πού τόν χαρακτήριζε ἀπό μικρό, μωρό παιδί, ὅταν τόν φρόντιζε ἡ μητέρα του. Τώρα κά-

ποια ἄλλη Μητέρα Θεοτόκος φρόντισε τό ἐξόδιό του. Δέν ἔμεινε καθόλου μόνος. Δέν ἔμεινε νεκρός, χωρισμένος ἀπό τή ζωή, τήν παράκληση, τήν ἀγαλλίαση. Ἔγινε μόνο μιά μετάβαση ἀθόρυβη ἐπί τά χρηστότερα καί θυμηδέστερα. Αὐτή ἡ μετάβαση ἦταν ἀφορμή καθόδου σέ μᾶς μιᾶς χάριτος καί ἀναπαύσεως. Ἦταν μιά ἀπρόσμενη καί ἀνέκφραστη εὐλογία πού κάνει ὁ Θεός διά τῶν Ἀγίων Του.

Αὐτή ἡ μετάβαση τοῦ π. Ἡσυχίου λέει ὅ,τι ἀενάως καί τό Ἅγιον Ὄρος μέ ὁλόκληρη τήν ὑπαρξή του: ὑπάρχει ἕνα κάλλος πού καταργεῖ τόν θάνατο. Καί ὑπάρχει μιά ήσυχία, πού εἶναι πλημονή αἰωνίου μακαριότητος καί φωτοχυσίας, γιά ὅλους μας.